

Mesleki Bir Tartışma Listesi Olarak KUTUP-L'nin İçerik Analizi

Content Analysis of the Turkish Professional Librarians' Discussion List KUTUP-L

Doğan Karabulut

Türkiye Büyük Millet Meclisi Kütüphanesi, 06543 Bakanlıklar, Ankara, Türkiye dogankbulut@hotmail.com

Yaşar Tonta

Hacettepe Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Bilgi ve Belge Yönetimi Bölümü, 06800 Beytepe, Ankara, Türkiye
tonta@hacettepe.edu.tr

Öz: Mesleki-bilimsel iletişimde yaygın olarak kullanılan elektronik tartışma listelerine gönderilen mesajlar analiz edilerek belli bir alandaki mesleki-bilimsel iletişim örüntüleri ortaya çıkarılabilir. Bu çalışmada kütüphanecilerin tartışma listesi KUTUP-L'ye gönderilen mesajlar incelenerek liste üyelerinin mesleki-bilimsel iletişim örüntüleri incelenmektedir. Tanımlayıcı istatistikler ve bibliyometrik analizler 1994-2008 arası listeye gönderilen 19.827 mesaj üzerinden, içerik analizi ise tabakalı örneklemeyle oluşturulan 977 mesaj üzerinden gerçekleştirilmiştir. KUTUP-L'ye gönderilen mesajlar yıllara göre sürekli artış göstermektedir. Listeye gönderilen mesajların %76'sı iletişim başlatmayı amaçlayan (inisiyatifli) mesajlardır. Tartışma ya da cevap verme amaçlı (dönüşlü) mesajlar ise toplam mesajların yaklaşık dörtte birini (%24) oluşturmaktadır. Listedeki iletişimin Pareto ve Price yasaları ile uyumlu, Lotka yasası ile uyumlu olmadığı gözlenmiştir. Listeye gönderilen mesajların %40'ı listenin konusuyla ilgili değildir. Listede en çok gündeme gelen konular bilimsel-mesleki iletişim (%17), kütüphanelerarası işbirliği (%12), derme (%10) ve mesleki sorunlar (%7) ile ilgilidir. Tartışma konuları dışında kutlama (%16), vefat/taziye (%9,4) ve iş ilanları (%8,7) da listeye gönderilmektedir. Araştırma sonuçları KUTUP-L'nin soru sorma, bilgi ve haber paylaşımı, güncel gelişmeleri izleme ve mesleki-sosyal konuları tartışma amacı ile kullanıldığını ve Türkiye'de kütüphanecilerin mesleki yaşantıları üzerinde etkili olduğunu göstermektedir.

Anahtar sözcükler: Bilgisayara dayalı iletişim, tartışma listeleri, tartışma grupları, e-posta

Abstract: Electronic discussion lists are widely used as a professional and scientific communication tool. Analyzing discussion lists provides useful information on professional and scientific communication patterns. This study aims to find out list members' professional and scientific communication patterns using KUTUP-L, a Librarians' Discussion List, as a case study. Descriptive statistics and bibliometric analysis are based on a total of 19,827 messages posted on KUTUP-L between 1994 and 2008. Content analysis is based on a stratified sample of 977 messages. Findings indicate that communication in the list has increased continuously over the years. The intent analysis of the messages shows that initiatory messages are sent to the list more often than reflexive ones. Distribution of messages conforms to Pareto and Price laws but not to Lotka's Law. Content analysis results show that almost half the messages (40%) were off-topic. Topical analysis shows that issues of professional-scientific communication (17%), interlibrary loan activities (12%), collections (10%) and professional issues (7%) were discussed most often in the list. Non-discussion, postings on celebrations (16%), condolences (9.4%) and job ads (8.7%) were widely included in the list communication. Findings of the study indicate that KUTUP-L seems to have an impact on professional lives of many Turkish librarians in that they use it as a venue to ask questions, share news and information with their colleagues, follow up current developments and discuss professional as well as social issues.

Keywords: Computer-mediated communication, discussion lists, discussion groups, e-mail

Giriş

Bilgisayara dayalı iletişimin ilk araçlarından olan e-posta ve tartışma listeleri önemini günümüzde de korumaya devam etmektedir. İnsanlar tartışma listelerini kullanarak güncel gelişmeleri takip etmekte, bilgi ve deneyimlerini liste üyeleriyle paylaşmaktadırlar. Tartışma listelerinin ilk ortaya çıkışı 1981'de kurulan ve akademisyenlerin e-posta ile iletişim kurduğu BITNET'e kadar uzanmaktadır. 1990'lı yılların sonlarından itibaren ise web siteleri üzerinde işleyen tartışma listeleri ortaya çıkmış, bu listelerin öncülerinden egroups.com'un Yahoo tarafından satın alınması ile 2001'de Yahoo Groups oluşturulmuş ve tartışma listeleri en çok kullanılan web etkinliklerinden biri haline gelmiştir (Sloan, 2006). Günümüzde çeşitli konulara yönelik çok sayıda tartışma listesi bulunmaktadır. Tartışma listeleri; akademik disiplinlerden araştırma alanlarına, ürünlere, hizmetlere ve hobi alanlarına kadar uzanan bir çeşitlilik göstermektedir (Slevin, 2001 s. 35-38; Hundie, 2002, s. 156-157).

KUTUP-L ülkemizde henüz Internet'in olmadığı bir dönemde, 1991 yılında Anadolu Üniversitesi'nde kurulmuş ve BITNET üzerinden yayına başlamıştır. Başlangıçta misyonu kütüphane otomasyonu konusunda fikirlerin paylaşılması olarak belirlenmiş olmasına karşın (Aslan, 1995, 1997), liste ilk yıllardan itibaren kütüphanecilikle ilgili tüm konuların tartışıldığı genel bir mesleki liste haline gelmiştir. İlk kurulan tartışma listelerinden biri olan KUTUP-L, 1991'den günümüze kadar yaklaşık 20 yıldır süren yayını ile ülkemizde kütüphanecilerin mesleki yaşantısında etkili olmaya devam etmektedir.

Bununla birlikte kurulduğu ilk yıllardan itibaren KUTUP-L'nin misyonu ve listedeki iletişimin niteliği meslek çevrelerinde sürekli tartışma konusu olmuştur. KUTUP-L'de gerçekleşen mesleki-bilimsel iletişimin nitelik yönünden güçlenmesi bilgi ve fikir paylaşımını zenginleştirerek mesleğin gelişimine katkıda bulunma potansiyeline sahiptir. Bu çalışmada KUTUP-L'ye gönderilen mesajlarla ilgili tanımlayıcı istatistikler verilmekte, mesajlar üzerinde gerçekleştirilen içerik analizinden elde edilen bulgular sunulmaktadır.

Yöntem

KUTUP-L ile ilgili tanımlayıcı ve istatistiksel analizler 1994-2008 arasında gönderilen 19.827 mesaj üzerinden yapılmıştır.¹ Araştırmada içerik analizi için tabakalı örneklem yöntemi kullanılarak 977 mesajlık bir örneklem oluşturulmuştur. İçerik analizi, niyet analizi ve konu analizi olmak üzere iki aşamadan oluşmaktadır.

Niyet analizi mesajları gönderilme amaçlarına göre sınıflandırmak için kullanılmaktadır. Niyet analizi için mesajlar Bellack'ın iletişim modeline göre (Bellack, 1968; Bellack ve diğerleri, 1966) inisiyatifli-dönüşlü; Berman'ın (1996) modeline göre ise bilgi aktarımı, bilgi isteği ve tartışma amaçlı mesajlar olarak kategorilere ayrılmıştır.

İçerik analizinin ikinci aşaması konusal analizdir. Konusal analiz çalışılan disiplinin özelliklerine göre literatürde yer alan temel konu başlıkları üzerinden belirlenmektedir. Mesajların konusal analizi içerik analizi çalışmaları için Jarvelin ve Vakkari (1990; 1993) tarafından oluşturulan ve araştırmacılar tarafından daha önce kullanılan sınıflandırmaya göre yapılmıştır (Ek 1).

Yazar verimliliğini değerlendirmek amacıyla Pareto, Price ve Lotka bibliyometrik dağılım yasalarına göre analizler yapılmıştır. Bilgi yönetimi alanına 1969'da kazandırılan Pareto (80/20) kuralına göre isteklerin %80'i kaynakların %20'si tarafından karşılanabilir. 80/20 kuralı bilgi yönetimi alanında çekirdek dermenin belirlenmesi ve yazar verimliliğinin analizi için kullanılabilir (Yılmaz, 2005, s. 5). Price yasası ise bilgi yönetimi alanında toplam kaynak sayısının karekökü kadar olan kaynağın tüm kaynakların yarısını kapsayabileceğini savunmaktadır (Egghe ve Rousseau, 1990, s. 362). Lotka Yasasında, De Solla Price (1963) formülüne göre yazarların %60'ının bir, %15'inin iki, %6,6'sının üç, %3,75'inin ise dört makale yazması beklenir (Tonta ve Al, 2007).

Bulgular ve Değerlendirme

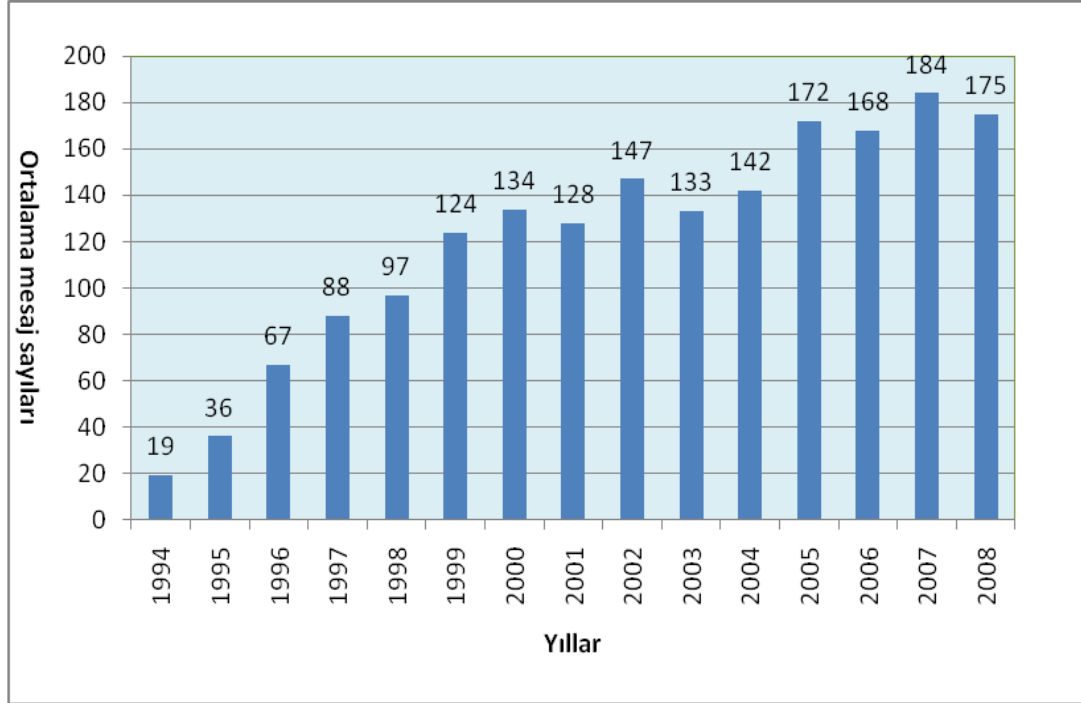
Listeye 1994-2008 döneminde toplam 19.827 mesaj gönderilmiştir. Mesaj gönderen yazar sayısı 1232'dir. Yazarların %52'si (547) kadın, %48'i (502) erkektir. Yazar başına düşen mesaj sayısı 16, aylık ortalama mesaj sayısı ise 121'dir. KUTUP-L'ye gönderilen mesaj sayısında yıllara göre genel bir artış eğilimi gözlenmektedir. İlk yıllarda daha hızlı gerçekleşen artış eğiliminin son yıllara gelindiğinde yavaşladığı görülmektedir (Şekil 1). Bunun nedeni muhtemelen ülkemizde ilk yıllarda Internet erişim olanaklarının daha hızlı artmış olmasıdır.

Listede gerçekleşen iletişim yıl içerisinde dönemlere göre farklılaşmaktadır. Mesajların aylara göre dağılımında en fazla mesajın mart ve aralık aylarında gönderildiği, yaz aylarında ise mesaj sayılarının en düşük düzeyde kaldığı görülmektedir. Her yıl mart ayının son haftasında kutlanan Kütüphane Haftası ve aralık ayında kutlanan yılbaşı nedeniyle mesaj trafiği artmakta, okulların tatile girdiği ve çoğu liste üyelerinin izin kullandığı yaz aylarında ise azalmaktadır.

Listeye gönderilen mesajların cinsiyete göre dağılımı incelendiğinde, erkeklerin toplam mesajların %59'unu, kadınların ise %41'ini gönderdikleri görülmektedir. Yazar başına düşen ortalama mesaj sayısı erkekler için 22, kadınlar için ise 14'tür. Mesaj gönderme yüzdeleri ve ortalama mesaj sayılarına göre KUTUP-L listesinde erkek üyelerin daha aktif oldukları görülmektedir.

¹ Araştırmamızda KUTUP-L listesine 1991 ile 1994 arasında gönderilen mesajların kütüklerine erişilememiştir. Bu dönem Türk kütüphanecilerinin BITNET ve Internet ile tanıştığı yıllardır. O yıllarda BITNET ve Internet'e bağlı olan üniversite sayısı kısıtlıydı. İşyerinde veya evinde özellikle ağa bağlı bilgisayar kullanma olanağı olan kütüphaneci sayısı çok azdı. Listede ilk yıllarda birçok konu (örneğin TÜRKMARÇ) kapsamlı bir biçimde tartışılmıştır. Bu mesajlar mesleki tarihimiz açısından da büyük değer taşımaktadır. Ama söz konusu dijital kayıtları koruyamadığımız anlaşılmaktadır. Anadolu Üniversitesi ve ODTÜ'deki liste kurucuları ve yöneticileri belki bu kütüklere erişimde yardımcı olabilirler diye ümit ediyoruz.

Yönlendirilmiş ve bağlantı içeren mesajların analizi iletişimin özgünlüğünü değerlendirmek bakımından önemlidir. Listeye gönderilen 155 mesaj (toplam mesajların %15,9'u) yönlendirilmiştir. Yönlendirilmiş mesajların yıllık dilimlere göre analizinde düzenli bir azalma belirlenmiştir. Bağlantılı mesajların ise (193) toplam mesaj sayısının %19,8'ini oluşturduğu ve yıllık dilimlere göre düzenli bir artış gösterdiği gözlemlenmiştir.

Şekil 1. KUTUP-L'ye gönderilen aylık ortalama mesaj sayısı (1994-2008)

Bibliyometrik Analizler

Listede gerçekleşen iletişim Pareto, Price ve Lotka bibliyometrik dağılım yasalarına göre analiz edilmiştir. Bibliyometrik analizlerde, 80/20 kuralına göre yapılan değerlendirmede mesajların %83,46'sının yazarların %20'si tarafından gönderildiği görülmektedir. Buna göre listede gerçekleşen iletişim 80/20 kuralıyla büyük ölçüde örtüşmektedir. Price yasasına göre yapılan değerlendirmede ise yazarların karekökü kadar olan yazar sayısının (35) toplam mesajların %49,05'ini gönderdiği belirlenmiştir. Listede gerçekleşen mesaj dağılımları Price bibliyometrik dağılım yasası ile de büyük ölçüde örtüşmektedir. Bu sonuçlar Pareto ve Price bibliyometrik dağılım yasalarının bilgi yönetimi alanındaki bilgisayara dayalı iletişim ortamında uygulanabileceğini göstermektedir. Lotka Yasasına göre yazarların yüzde 60'ının listeye sadece bir mesajla katkıda bulunmaları beklenirken bu oran KUTUP-L listesi için %30'dur. Listeye iki (%14) ve üç mesajla (%8) katkıda bulunan yazarların oranı Lotka Yasasının öngördüğü yüzdelere yakın olmasına karşın yazar verimliliğinin Lotka Yasası ile uyumlu olmadığı görülmektedir (Tablo 1).

Tablo 1. Lotka dağılımı (N=1232)

Mesaj sıklığı	Yazar sayısı	Lotka Yasasına göre olması gereken yazar	Yazar (%)	Lotka Yasasına göre olması gereken yazar (%)
1	369	739	30,00	60,00
2	178	184	14,40	15,00
3	101	82	8,20	6,60
4	92	46	7,47	3,75
5	58	30	4,71	2,40
6	41	20	3,33	1,60
7	38	15	3,08	1,20

Niyet Analizi

Niyet analizinde mesajlar; iletişim başlatma, cevap verme, bilgi verme, yorum yapma, duyuru vb. gibi gönderim amaçlarına göre gruplandırılarak incelenmektedir. Mesajların inisiyatifli-dönüslü olarak gruplandırıldığı Berman (1966, 1968) modeline göre yapılan analizde, iletişimi başlatan (inisiyatifli) mesajların oranı %75,8 iken dönüslü mesajların oranının %24,2 olduğu görülmüştür. Sonuçlara göre KUTUP-L'de "inisiyatif yoğunluklu" bir iletişim yaşanmaktadır.

Mesajların gönderilme amaçlarına yönelik Berman (1996) modeli analizinde ise bilgi aktarımına yönelik mesajların %66,8, tartışma mesajlarının %23,3, bilgi isteği içeren mesajların %9,8 olduğu görülmektedir. Buna göre listeye tartışma amaçlı gönderilen mesajların düşük bir düzeyde kaldığı ve listenin tartışma listesinden ziyade bilgi paylaşma ortamı olduğu görülmektedir.

Niyet analizi sonuçları, listeye gönderilen mesajların önemli bir bölümünün liste üyelerinde tartışma isteği uyandırmaktan uzak ya da üyelerin ilgilerine hitap etmeyen mesajlardan oluştuğunu, geri bildirim oranının düşük düzeyde kaldığını ve listede tek yönlü bir iletişim gerçekleştiğini göstermektedir.

Konusal Analiz

Konusal analiz meslek üyelerinin hangi konularda ve hangi amaçlarla iletişim kurduklarını belirlemek bakımından önemlidir. Konusal analiz sonucunda listede tartışılan konuların nasıl bir dağılım gösterdiği, konuların yıllara ve gönderim amaçlarına göre dağılımı gibi bilgilere ulaşarak listedeki iletişimin yıllar boyunca nasıl bir konusal örüntüye sahip olduğu belirlenebilmektedir. Konusal analiz sonuçlarına göre, listede bir konu içeren mesaj sayısı 584, iki konu içeren mesaj sayısı 66, tartışılan toplam konu sayısı ise 650'dir. Konu alanlarına göre iletişim analiz edildiğinde ise diğer kütüphanecilik ve bilgilibilim içeriği (1100) %23, diğer bilimsel-mesleki iletişim (1003) %17, kütüphanelerarası işbirliği (701) %12, derme (702) %10, mesleki sorunlar (100) %7 oranlarıyla en çok gündeme gelen konular olmuştur (Tablo 2).

Bazı konuların yıllara göre gündeme gelme oranında farklılaşmalar görülmekte, kimi konular bazı yıllarda artış-azalış gösterebilmektedir. Bu durumun yaşanan teknolojik gelişmeler, konferans, proje gibi dönemsel etkinlikler, mesleği etkileyen sosyo-politik gelişmelerle ilişkili olduğu düşünülebilir. Örneğin kataloglama konusu beş yıllık dilimlere göre düzenli şekilde (%50, %29, %21) azalırken, veri tabanları konusu sürekli artan bir şekilde (%11, %33, %56) listede yer almıştır. Bu durum listede tartışılan ya da gündeme gelen konuların dönemlere göre değişebildiğini ve listede yaşanan iletişimin durağan olmadığını düşündürmektedir.

Mesajlar konu ve gönderim amaçlarına göre birlikte değerlendirildiğinde inisiyatifli-dönüslü mesajların konulara göre dağılımlarının farklı oranlarda yer alabildikleri görülmüştür. Bazı konularda dönüslü mesajlar daha fazla yer alırken kimi konularda inisiyatifli mesajların daha ağırlıklı olduğu görülmektedir. Buna göre yapılan analiz sonuçları, 10 ve üzeri mesaj gönderilen 100, 400, 706, 707, 708 kodlu konu alanlarında dönüslü mesajların %50 ve üzerinde olduğunu göstermiştir. Bu durum listede gündeme gelen bazı konuların daha fazla ilgi uyandırdığını ve tartışmalara aktif olarak katılımın bazı konularda yoğunlaştığını göstermektedir. Bu veriler listede dönüslü mesajların %24 gibi düşük bir oranda olmasının gönderilen mesajların üyelerde katılımı teşvik edici içeriğe sahip olmaması ile ilişkili olarak değerlendirilebileceğini işaret etmektedir. Analiz sonuçları listeye ilgili mesajlar gönderilmesi durumunda dönüslü ve tartışma içeren mesajların artarak listede gerçekleşen mesleki-bilimsel iletişimin daha nitelikli bir görünüm kazanabileceğini düşündürmektedir.

Listeye gönderilen mesajların %40'ı herhangi bir mesleki konu içermeyen, liste üyelerinin kutlama, başsağlığı, deneme, dilek ve temenni tarzında mesajlarından oluşmaktadır. Konusuz mesajların yarısından fazlası (%53) mesleki iletişim konusunun dışında kalan politik, kişisel, hobi, çeşitli sosyal konular vs. içerikli tamamen ilgisiz mesajlardan oluşmaktadır.

Herhangi bir mesleki tartışma konusu içermemekle birlikte meslektaşların birbirleriyle iletişim kurmak amacıyla listeye gönderdikleri kutlama (%16), vefat (%9), iş ilanları (%8), meslektaşlarla sosyal etkinlik (%3) mesajları listede yoğun olarak yer almaktadır. Bu mesajların önemli bir oranda olması listenin mesleki-bilimsel iletişim yanında üyeler tarafından kişisel ve sosyal amaçlı olarak kullanılan bir iletişim ortamı sağladığını göstermektedir. Konusuz mesajların cinsiyetlere göre dağılımında ise erkek üyelerin kadın üyelere göre daha fazla mesaj gönderdikleri; kadın üyelerin ise iş ilanı ve vefat/taziye mesajlarına daha fazla ilgi gösterdikleri anlaşılmıştır.

Tablo 2. Konulu mesajlar

Konular	Konu 1	Konu 2	Toplam	%
1100 Diğer kütüphanecilik ve bilgilibilim içeriği	148	0	148	23
1003 Diğer bilimsel-mesleki iletişim	101	12	113	17
701 Kütüphanelerarası işbirliği	59	20	79	12
702 Derme	57	6	63	10
100 Mesleki sorunlar	39	4	43	7
101 Dernek çalışmaları	30	0	30	5
300 Yayıncılık	18	6	24	4
707 Kütüphane otomasyonu	22	2	24	4
801 Kataloqlama	14	3	17	3
400 Mesleki eğitim	12	2	14	2
705 Kütüphane binaları ve donanım	12	0	12	2
706 Kütüphane yönetimi ve planlaması	10	0	10	2
708 Diğer bilgi yönetimi etkinlikleri	14	1	15	2
805 Veritabanları	9	2	11	2
1001 Bilimsel ve mesleki yayıncılık	10	0	10	2
802 Sınıflama veya İndeksleme	3	1	4	1
803 Bilgi erişim	4	5	9	1
804 Bibliyografik veritabanları	5	1	6	1
901 Bilgi dağıtım	7	1	8	1
906 Bilgi yönetimi	4	0	4	1
600 Mesleğin bilimsel analizi	1	0	1	0
703 Bilgi ve danışma hizmetleri	2	0	2	0
704 Kullanıcı eğitimi	1	0	1	0
905 Bilgi kullanımı	2	0	2	0
Toplam	584	66	650	100

Kurumsal ve E-posta Adresleri Analizleri

Kurumsal analiz sonucunda kurumların çoğunun kamu kaynaklı olduğu ve üniversite kütüphanelerinin kurumların çoğunluğunu oluşturduğu görülmektedir. Kurumlarca gönderilen mesajların %50'si ilk beş kurum tarafından gönderilmiştir.

Adres uzantılarına göre yapılan değerlendirmede üniversitelerde kullanılan “edu” uzantılı adreslerden mesajların yaklaşık yarısının gönderildiği görülmektedir. Özel (com) ve orta dereceli okullarda kullanılan (k12) adreslerinden gönderilen mesajlar sürekli bir artış göstermiştir. Adres uzantılarının dağılımı liste üyelerinin ve mesaj gönderenlerin çoğunluğunun üniversite çevresinden olduğunu göstermektedir.

Sonuç

KUTUP-L'nin içerik analizinin yapıldığı bu çalışmada listenin nasıl bir iletişim örüntüsüne sahip olduğu, iletişimin niteliği ve kullanım amaçları belirlenerek liste ile ilgili tartışma konularına açıklık getirilmeye çalışılmıştır. Araştırma sonuçlarına göre listede gerçekleşen iletişim nicel olarak artış eğilimi göstermektedir. Yıllar ilerledikçe gönderilen mesaj sayıları ile yazar ve üye sayılarında sürekli bir artış olmuştur. Mesaj sayılarındaki artış eğilimi listenin popülerliğini koruyan dinamik bir iletişim ortamı olduğunu göstermektedir.

Araştırma sonuçları KUTUP-L'nin mesleki-bilimsel bir iletişim ortamı olmanın yanı sıra, meslektaşların birbirleriyle sosyal-kişisel amaçlı iletişim kurduklarını da göstermiştir. Ayrıca listeye kullanım amacı dışında önemli oranda gereksiz mesaj gönderildiği görülmüştür. KUTUP-L tartışma listesinin amacına uygun, mesleki-bilimsel tartışmaların

yaşandığı bir iletişim ortamına dönüşmesi, mesleki-bilimsel paylaşım ortamı olma noktasında değerinin artmasını sağlamak için araştırma sonuçları bağlamında getirilebilecek öneriler şunlardır:

- Listeye gönderilecek mesajlar mesleki-bilimsel iletişim konularında olmalıdır.
- Mesajlar liste üyelerinin ilgisini çekebilecek, tartışmalara katılmaya teşvik edebilecek içerikte olmalıdır.
- Üyeler mesleki tartışmalara katılarak iletişim ortamının zenginleşmesine katkı sağlamalıdır.
- Kutlama ve vefat/taziye, virüs uyarısı vb. gürültü mesajları liste yerine kişisel iletişim kanallarından gönderilmelidir.
- Politik, hobi, sosyal duyarlılık vb. konulardaki ilgisiz mesajlar hiçbir şekilde listeye gönderilmemelidir.
- Konular tartışılırken mesleki-bilimsel dilin dışına çıkılarak polemik yaşanmasına neden olunmamalıdır.
- Tartışmalar nazik ve saygılı bir tonda yapılmalıdır.
- Liste izlenerek aynı içerikli mesajların defalarca gönderilmesinden kaçınılmalıdır.

Kaynakça

- Aslan, H. (1995). KUTUP-L liste sahipliği ve listenin geleceği. KUTUP-L tartışma listesine gönderilen mesaj. 18 Nisan 2010 tarihinde <http://mailman.metu.edu.tr/mailman/private/kutup-l/1995-October/msg00001.html> adresinden erişildi.
- Aslan, H. (1997). Bir öneri. KUTUP-L tartışma listesine gönderilen mesaj. 18 Nisan 2010 tarihinde <http://mailman.metu.edu.tr/mailman/private/kutup-l/1997-November/msg00057.htm> adresinden erişildi.
- Bellack, A.A. (1968). *Methods for observing classroom behavior of teachers and students*. Presented at a conference sponsored by Paedagogisches Zentrum, Berlin, November 12-15, 1968. (ERIC Doküman Servis No: ED 0401138).
- Bellack, A.A., Kliebard, H.M., Hyman, R.T. ve Smith, F.L. (1966). *The language of the classroom*. New York: Teachers College Press.
- Berman, Y. (1996). Discussion groups in the Internet as sources of information: the case of social work. *Aslib Proceedings*, 48(2), 31-36. 18 Nisan 2010 tarihinde <http://www.aslib.co.uk/proceedings/1996/feb/1.html> adresinde erişildi.
- Egghe L. ve Rousseau, R. (1990). *Introduction to informetrics: quantitative methods in library, documentation and information science*. Elsevier Science Publication Netherlands. 18 Nisan 2010 tarihinde <http://eprints.rclis.org/archive/3297/> adresinden erişildi.
- Hundie, K. (2002). Academic and scholarly discussion lists. *Campus-Wide Information Systems*, 19(2), 156-159.
- Jarvelin, K. ve Vakkari, P. (1990). Content analysis of research articles in library and information science. *Library and Information Science Research*, 12, 395-421.
- Jarvelin, K. ve Vakkari, P. (1993). Evolution of library and information science 1965-1985: Content analysis of journal articles. *Information Processing Management*, 29, 129-144.
- Slevin, J. (2001). *The Internet and society*. Cambridge; Malden, MA: Polity Press.
- Sloan, B. (2006). Electronic discussion lists. *Journal of Library Administration*, 44 (3/4), 203-225.
- Tonta, Y. ve Ünal, Y. (2008). *Dergi kullanım verilerinin bibliyometrik analizi ve koleksiyon yönetiminde kullanımı*. (Proje sonuç raporu) (TÜBİTAK Sosyal Bilimler Araştırma Grubu SOBAG Proje No. SOBAG 106K068). Ankara: Hacettepe Üniversitesi Bilgi ve Belge Yönetimi Bölümü
- Yılmaz, M. (2005). 80/20 Kuralı. *Türk Kütüphaneciliği*, 19(3), 308-320.

Ek 1. Konu Tanımlama Çizelgesi

000	Meslek ile ilgili olmayan konular, kutlama, vefat, deneme vb. mesajlar
100 The Professions	100 Meslek ve mesleğin sorunları, meslek elemanlarının özlük hakları 101 Mesleki derneklerin idari yapıları ve kendi içlerindeki çalışma ve etkinlikleri
200 Library History	Bilgi merkezlerinin tarihi
300 Publishing (including book history)	Yayıncılık ve ilgili konular, telif hakları
400 Education in LIS	Formal eğitim, sürekli eğitim, eğitime yönelik etkinlikler
500 Methodology (as the study of research methods)	Yöntem
600 Analysis of LIS (literature based on both empirical and theoretical)	Kütüphanecilik ve Bilgibilim analizine yönelik çalışmalar
700 LIS Service Activities	Kütüphanecilik ve Bilgibilim etkinlikleri
701 Circulation or Interlibrary Loan Activities	Kütüphanelerarası işbirliği, makale ve diğer bilgi kaynağı istekleri içeren mesajlar, ödünç verme politikaları
702 Collections	Derme, bilgi kaynaklarının tanıtımı, sağlamaya yönelik çalışmalar, fazla kaynakların bağışı, bilgi kaynağı istekleri
703 Information or Reference Services	Bilgi ve danışma hizmetleri
704 User education	Kullanıcı eğitimi
705 Library Buildings or Facilities	Kütüphane binaları, alt yapısı, donanımı, teknik işlemlerde kullanılan araçlar
706 Library Administration or Planning	Kütüphane yönetimi, planlaması, politikalar ve diğer yönetsel çalışmalar
707 Library Automation (except when concerned with some particular activity)	Otomasyona yönelik yazılımlar, bilgi erişimi amaçlı programlar
708 Other Library or Information Service	Bilgi yönetimi hizmetleri ile ilgili diğer konular
800 Information Storage and Retrieval	Bilginin düzenlenmesi ve erişimi
801 Cataloguing	Kataloglama ve toplu katalog konuları
802 Classification or Indexing (process or languages)	Sınıflama ve indeksleme
803 Information Retrieval	Bilgi erişimi
804 Bibliographic Databases or Bibliographies	Bibliyografik veritabanları ve bibliyografyalar
805 Types of Databases (Factual, textual, numeric)	Veri tabanları ile ilgili tüm konular
900 Information Seeking	Bilgi arama
901 Information Dissemination	Bilgi dağıtımı
902 Use or Users of Channels or Sources of Information	Bilgi kullanımı, kullanıcı kanalları ve bilginin kaynağı
903 Use of Library and Information Services	Kütüphane ve bilgi hizmetlerini kullanımı
904 Information Seeking Behaviour	Bilgi arama davranışı
905 Information Use	Bilgi kullanımı
906 Information Management	Bilgi yönetimi
1000 Scientific and Professional Communication	Bilimsel ve mesleki iletişim
1001 Scientific or Professional Publishing	Bilimsel ve mesleki yayıncılık, mesleki yayınlar ve bilgi kaynakları
1002 Citation Patterns and Structures	Atıf analizi çalışmaları
1003 Other Aspects of Scientific or Professional Communication	Bilimsel ve mesleki iletişim, mesleki konferans ve diğer etkinlikler
1100 Other LIS Aspects	Kütüphanecilik ve Bilgibilimi genel olarak ilgilendiren bilişim, teknoloji, kültür vb. gibi konulardaki haber, yorum vb. içeren diğer mesajlar